

پاسخنامه تشریحی ادبیات فارسی گروه زبان نظام جدید کنکور سراسری داخل کشور ۹۸

۱- گزینه ۱ (لغت، فارسی ۱، واژه‌نامه)

گلبن: بوته گل، گل سرخ، بیخ بوته گل / تیمار: اندیشه، خدمت و محافظت از کسی که بیمار باشد. / شب‌رو: شب‌بیدار، راهزن / هراً: صدا و غوغا، آواز مهیب

۲- گزینه ۲ (لغت، فارسی ۲، واژه‌نامه)

معنای واژگان شماره‌های ۳، ۶ و ۷ نادرست است:

ناو: قایقی کوچک که از درخت میان‌تهی سازند. / مقید: گرفتار، بسته، در قید شده / عارضه: بیماری، حادثه

۳- گزینه ۳ (لغت، فارسی ۳، واژه‌نامه)

ارغند: قهرآلود، خشمگین / انگاره: نقشه، طرح / نمط: روش، طریقه / تپش: حرارت، گرمی، اضطراب ناشی از گرمی و حرارت

۴- گزینه ۲ (املا، فارسی ۲، درس ۶، ص ۵۲)

با توجه به واژه «مهد»، «مهمل»: کلام بی‌پوده و سست «نادرست» و «محمل»: کجاوه که بر شتر بندند» درست است.

۵- گزینه ۲ (املا، فارسی ۱، درس ۲، ص ۲۵ - ترکیبی)

با توجه به معنا و مفهوم کلی بیت و بیان اصطلاح «اختیار کردن سر منزل رضا» در مصراع اول، املا «قضا: سرنوشت» درست است.

البته معنای واژه‌های «رجیم» و «محک» بر اساس لغتنامه‌ها می‌تواند درست باشد.

۶- گزینه ۴ (املا، فارسی ۳، درس ۱۱، ص ۹۰ - ترکیبی)

شکل درست املاي واژه: تعلّم (آموختن) است.

۷- گزینه ۲ (تاریخ ادبیات، فارسی ۱، درس ۱۷، ص ۱۴۰ / فارسی ۲، درس ۱۷، ص ۱۴۲ / فارسی ۳، درس ۵، ص ۳۷ و درس ۷، ص ۵۷)

۱) محمدرضا شفیعی کدکنی با تخلص «م. سرشک» کتاب «مثل درخت، در شب باران» را به شعر پدید آورده است.

۳) فرانسوا کوپه، در قطعه ادبی «مزار شاعر» به مقایسه چنگیز با فردوسی پرداخته است.

۴) ملک‌الشعراي بهار قصیده دماوندیة خود را در سال ۱۳۰۱ به صورت نمادین سروده است.

۸- گزینه ۴ (آرایه‌های ادبی، فارسی ۱، ۳ و ۲ ترکیبی)

استعاره: شکر و آب زلال استعاره از لب و دهان معشوق / ایهام تناسب: شور ۱- غوغا (معنای مورد نظر) ۲- مزه شور (مورد نظر نیست و با شکر و تشنه و آب تناسب دارد.) / مجاز: عالم مجاز مردم/ اغراق: زیاده‌روی در توصیف مشتاق بودن همه جهانیان نسبت به معشوق و همچنین زیاده‌روی در توصیف زیبایی معشوق.

۹- گزینه ۱ (آرایه‌های ادبی، فارسی ۱، ۲ و ۳ ترکیبی)

تشبیه: برگ نشاط (اضافه تشبیهی) / استعاره: خار و خس استعاره از وجود شاعر - شیرازه گلزار (اضافه استعاری) / پارادوکس: «بی-برگی برگ نشاط است» و «خار و خس، شیراه گلزار بود» / مجاز: چمن مجاز از باغ و گلزار

۱۰- گزینه ۳ (آرایه‌های ادبی، فارسی ۱، ۲ و ۳ ترکیبی)

حسن آمیزی: رنگین سخن / تشخیص: بازیگوش بودن غنچه
تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱) پارادوکس: بالا گرفتن (ترقی کردن و اوج گرفتن) کار در منتهای پستی / مجاز: ندارد.
گزینه ۲) تلمیح: به داستان اسکندر اشاره دارد. / استعاره: به کار نرفته است.
گزینه ۴) جناس تام: چین (شکن زلف) و چین (کشور چین) / حسن تعلیل: ندارد.

۱۱- گزینه ۳ (آرایه‌های ادبی، فارسی ۱، ۲ و ۳ ترکیبی)

مجاز: بیت د : سر مجاز از قصد و نیت

حسن تعلیل: بیت ج: شاعر با دلیل شاعرانه و غیرواقعی می‌گوید: مردمک چشم از غرق شدن در اشک نمی‌ترسد؛ زیرا مرد دریانورد همیشه سر در آب دریا دارد.

حسن آمیزی: بیت ب: بوی شراب بشنوم.

استعاره: بیت ه: سنبل استعاره از زلف - غنچه استعاره از چهره

ایهام: بیت الف: عین: ۱- مثل و مانند ۲- چشمه

۱۲- گزینه ۱ (دستور، فارسی ۳ درس ۷ ص ۵۵ و ۱۲ ص ۱۰۵)

قافیه ابیات: نمکدان، شبستان، سلیمان و نیستان

بیت ب: «بهر» در معنی «برای» حرف اضافه و «شبستان» متمم است.

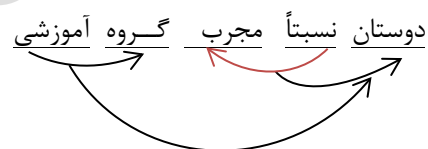
بیت ج: «سلیمان» بعد از نقش نمای اضافه (ب) و اسم (هسته) آمده و مضاف‌الیه است.

بیت د: فعل «ساختند» از مصدر «ساختن» در معنای «به‌وجود آوردن، احداث کردن و...» نیاز به مفعول دارد و «نیستان» مفعول آن است.

بیت الف: فعل «ساختند» از مصدر «ساختن» در معنای «کردن، نمودن، گردانیدن» به «مفعول و مسند» نیاز دارد و «نمکدان» مسند آن است.

۱۳- گزینه ۴ (دستور زبان، فارسی ۳ درس ۹، ص ۷۴)

«نسبتاً» قید صفت و وابسته وابسته است و وابسته «مجرّب» محسوب می‌شود؛ در حالیکه در نمودار «مجرّب» را وابسته آن نشان داده شده است.

۱۴- گزینه ۴ (دستور زبان، فارسی ۳ درس ۷، ص ۵۵)

فعل «کردند» در معنای «گردانیدند، نمودند و ساختند» علاوه بر نهاد و مفعول، به مسند هم نیاز دارد: سخن چین، جنگ قدیم را

مفعول

نهاد

تازه می‌کند (می‌گرداند) و سلیم، نیک‌مرد را به‌خشم می‌آورد.

مفعول

مسند

۱۵- گزینه ۳ (دستور زبان، فارسی ۱ درس ۸، ص ۶۶ / فارسی ۲ درس ۹ ص ۷۷ و ۱۶ ص ۱۲۸)

وابسته‌های پیشین: این - همان - داناترین - یک (چهار مورد)

وابسته‌های پسین: م - دلم - آسمانی - شورانگیز - جهان (چهار مورد)

۱۶- گزینه ۲ (دستور زبان، فارسی ۲ درس ۱، ص ۱۴ / فارسی ۳ درس ۱۲ ص ۱۰۵)

«گذشتن» در ابیات گزینه‌های ۱، ۳ و ۴ در معنای «مردن و از دنیا رفتن» به‌کار رفته اما در بیت گزینه ۲ به معنای «عبور کردن و فراتر رفتن» است.

۱۷- گزینه ۱ (مفهوم، فارسی ۱، درس ۲، ص ۱۷ / درس ۷ ص)

مفهوم مشترک بیت صورت سوال و گزینه ۱: توصیه به پرهیز از دوروی، ریا و ظاهر فریبی است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

(۲) نکوهش غرور و طمع ورزیدن

(۳) پرهیز از هم‌نشینی با افراد دیوسیرت

(۴) نکوش طمع و هوا و هوس

۱۸- گزینه ۴ (مفهوم، فارسی ۲، درس ۲، ص ۲۰)

مفهوم «قناعت موجب کمال بخشی، سربلندی و افتخار است» به‌طور مشترک در ابیات گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ بیان شده است.

مفهوم بیت گزینه ۴: سفارش به مناعت طبع داشتن و پرهیز از تن دادن به چیزهای بی‌ارزش دنیا

۱۹- گزینه ۱ (مفهوم، فارسی ۱، درس ۱۳ ص ۱۰۸ / فارسی ۲ درس ۱۲ ص ۱۰۲ / فارسی ۳ درس ۱۲، ص ۱۰۶)

ابیات گزینه‌های ۲، ۳ و ۴ به ترتیب با بیان اصطلاحات «درفش درفشان»، «رای زدن و مشورت کردن در دربار حکومت» و «تاج-گذاری»، ویژگی یا زمینه «قومی و ملی حماسه» را تصویر می‌کنند.

بیت گزینه ۱ با وجود «دیو»، بیانگر زمینه خرق عادت یا حوادث خارق‌العاده است.

۲۰- گزینه ۴ (مفهوم، فارسی ۲، درس ۱۷، ص ۱۴۲)

مفهوم عبارت صورت سوال «بی‌ارزش بودن زندگی آدمی بدون شوق و اشتیاق و عشق» است. این مفهوم در ابیات گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ نیز مطرح شده است.

در بیت گزینه ۴ شاعر به خودستایی خویش پرداخته و خود را نسبت به دوران فراق و وصال عشق بی‌توجه می‌بیند.

۲۱- گزینه ۱ (مفهوم، فارسی ۳، درس ۲، ص ۲۲ و ۲۳)

در ابیات گزینه‌های ۲، ۳ و ۴ به ترتیب وجود اصطلاحات «از سر جان خاستن»، «دست شستن از چرک دنیا» و «پشت بر دنیا کردن» بیانگر «بی‌تعلقی و عدم وابستگی» یا «وارستگی» است.

مفهوم بیت گزینه ۱: لزوم طلب همّت (نفس و دعای پیر و توجه مرشد) برای رسیدن به مقصود

۲۲- گزینه ۳ (مفهوم، فارسی ۳، درس ۱۴، ص ۱۲۶)

«درهم آمیختگی شادی و غم و توأم بودن نوش و نیش روزگار» مفهوم مشترک بیت صورت سوال و ابیات گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ است.

مفهوم بیت گزینه ۳: استقبال از مرگ و خوشایند دانستن آن

۲۳- گزینه ۳ (مفهوم، فارسی ۲، درس ۱۷، ص ۱۳۹)

مفهوم مشترک بیت‌های «الف، د»: تواضع، فروتنی و خاکساری در مقابل معشوق، موجب کمال و بلندمرتبی است.

مفهوم بیت ب: سالکِ طریقِ عشق و محبت بودن

مفهوم بیت ج: در این بیت تنها افتادگی و فروتنی عاشق بیان شده است و سخنی از بلندمرتبی در میان نیست.

۲۴- گزینه ۴ (مفهوم، فارسی ۱، درس ۱، ص ۱۵)

مفهوم مشترک گزینه‌های ۱، ۲ و ۳: اختیار افتادگی و تواضع در زندگی

در بیت گزینه ۴ شاعر از این موضوع که در جامعه ارزش واقعی او شناخته نشده و مورد بی‌مهری واقع شده است، شکایت دارد.

۲۵- گزینه ۲ (مفهوم، فارسی ۲، درس ۱۴، ص ۱۱۶-۱۱۸)

در داستان «کبوتر طوق‌دار» کبوترانی که به دست صیاد(دشمن) گرفتار شدند، با اتحاد و یاری یکدیگر و با کمک دوست قدیمی مطوقه، زبرا، از دست دشمن‌رهایی یافتند؛ این مفهوم، یعنی «چیرگی بر دشمن با یاری دوستان» در بیت گزینه دو نیز مطرح شده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: احتیاط و دوراندیشی در دوستی به دلیل غیرقابل اعتماد بودن

گزینه ۳: غمگین بودن انسان بدون دوست

گزینه ۴: رضایت شاعر از گرفتاربودن در دام عشق و انس گرفتن با آن